

Vadgazdák az ország közepén

Az OEE Vadgazdálkodási Szakosztálya a NEFAG Zrt. vendégeként tartotta ez évi második összejövetelét november elején, Pusztavacson.

Pusztavacs az ország földrajzi közepére esik, a Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt. működési területe. Az itteni dámállomány valaha nem csak jó hírű volt: a jellegzetes, hasadt-szeldegt lapátokat az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a júliusi vándorgyűlésen, a szlovákiai Szentantali kastély-múzeumban is megcsodálhatták.

Nem véletlenül: Pusztavacs is, Szentantali is a Coburg hercegek birtoka volt.

A jelenlévőket *Bikkiné Tóth Ágnes* vezérigazgató köszöntötte a vadászházban, és mutatta be a cég tevékenységi körét, gazdálkodásának főbb adatait. Amint elhangzott, Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megye területén 32 ezer hektáryi erdőt kezelnek, a feladatokat három erdészet – Szolnok, Pusztavacs és Monor – látja el. A fahasználat az árbevétel 70 százalékát adja, az erdőfelújítás évi 2300-2400 hektár között alakul. Összesen 159 hektáryi csemetekert van a cég tulajdonában, egyet közülük bérbe adnak. Két fűrészüzemük főleg akáckarókat és -oszlopokat állít elő, nagyrészt francia megrendelésre.

A NEFAG jelentős közjóléti célú létesítményekkel is rendelkezik: Újszászon, Karcagon, Szolnokon parkerdőt – utóbbi helyszínen vadasparkkal –, Pusztavacson a vadászház mellett ökoturisztikai központot, erdei iskolát működtetnek, 13 kilométernyi kerékpárutat, erdei tornapályákat tartanak fenn. Igazi érdekes-

ség a 19 hektáryos Tiszaigari Arborétum, amely 400 fa- és cserjefajt mutat be.

A legérdekesebb erdei mellékhaszonvétel a szarvasgomba: Közép-Európa egyik legfontosabb lelőhelye található a társaság működési területén. Ezek között is a legjelentősebb – a talaj- és a klímaviszonyoknak köszönhetően – a 164 hektáryos, bekerített jászkiséri Tomi-erdő. Itt az idén az aszály ellenére is 400 kilogrammot sikerült begyűjteni a becses csemegéből, kutyák segítségével. A bekerített részen kívül eső területekre szarvasgombagyűjtő engedélyeket adnak ki, amit egy évre 50 ezer forintért vásárolhatnak meg az érdekeltek.

Az elmúlt években a NEFAG 60 és 195 fő között foglalkoztatott közmunkásokat, a program költsége létszámtól függően 70 és 160 millió forint között alakult. A cégnek jelenleg 156 dolgozója van, ami 183 főről csökkent le. Amint *Bikkiné Tóth Ágnes* elmondta, a humán erőforrás-gazdálkodásban még vannak tartalékok, de nem szabad elmenni a végletekig!

Előadása után *Tóth Zsolt*, a NEFAG főmérnöke szölt a cég vadgazdálkodásáról, első helyen említve e tevékenységi kör marketing-hozadékát, ami persze az eredményekben nehezen mérhető.

– A cég két vadászterületen folytat vadgazdálkodást – mondta. – Pusztavacs nagyvadas, kiterjedése 9130 hektár, Karcag-Apavára pedig 5100 hektáryos és apróvadas. Pusztavacson a dám és az őz a fő vadfaj. Utóbbira a gyenge testű, legfeljebb közepes trófeát felrakó, erdei típusú bakok a jellemzők, de felszaporodott a vaddisznó és váltóvadként előfordul a gím is.

Érdekességként megemlítette, hogy az utóbbi években megtelepedett Pusztavacs környékén az aranysakál. Apaváran is fő vad az őz, mellette fácán és tőkésréce kibocsátásával csábítják a vadászokat. Itt évente terítékre kerül 120-140 mezei nyúl is.

Szölt ezután arról, hogy Pusztavacson az 1990-es években a „csak a halott dám a jó dám” jelszóval az 1500 da-

rabos törzsállományt 300-ra csökkentették, főleg az erdőfelújításokban okozott károk miatt. A korábban jó hírű trófeák emiatt el is tűntek a területről, s csak nyolc éve kezdtek hozzá a tudatos állományfejlesztéshez.

A működési terület vadásztársaságaival a NEFAG igyekszik jó kapcsolatot fenntartani, de – amint Tóth Zsolt fogalmazott – a kezelt erdőterületeket vadászó földtulajdonosi közösségek fizetési hajlandósága erősen változó...

Ezután *Fehér Sándor*, a pusztavacsi erdészet igazgatója tartott előadást a helyi dám múltjáról, jelenéről és tervezett jövőjéről. Az első 12 dámot Coburg Ágoston hozatta ide 1853-ban, öt évvel később a szaporulattal együtt szabadon engedték őket. Az állomány 1910-re 350 egyedre gyarapodott.

– Európai hírű volt a pusztavacsi dám, ezt, vagy legalább a hazai elismertséget szeretnénk visszaállítani – mondta Fehér Sándor. – Ennek részeként 2002-ben dámos kertet is alapítottunk, a túltartottság veszélyeinek csökkentésére. Jellemző az is, hogy a barcogás a mi erdeinkben zajlik, de tél végén az állomány nagy része kimegy a környező területekre.

Elmondta, hogy a jó állomány kialakítása nagy egyedszámot és határozott szelekciót igényel, emellett az élőhely nyugalmát is biztosítani kell, a vadföldek arányát pedig növelni. Mivel természetes vízfolyás nincs a területen, csökutakat helyeztek üzembe és itatómedreket alakítottak ki, valamint napelemes kutak üzembe helyezését is tervezik. A takarmányozás is folyamatos, azt a megnövekedett egyedszámhoz igazítva alkalmazzák. A kukorica mellett sok lédús takarmány is jut a vadnak. Agancsnövelő tápokat nem alkalmaznak.

A törzsállomány mostanra beállt.

A selejtezésről elmondta, hogy pár éve még csak a hasadtlapátos bikákat lőtték, de az állomány gyarapodásának, a válogatás lehetőségének köszönhetően ma már a trófeák szimmetriájára is ügyelni tudnak. A selejtezést igyekeznek a fiatal állományból megoldani, így a középkorú bikák között már ritka a hibás agancsú. Utóbbiakat kímélik is, hogy öreg korukra a lehető legnagyobb trófeát rakják fel. A gondok között említette, hogy ezeket a kímélendő dámbikákat nem egyszer a szomszédok lövik meg. A tisztánlátás miatt hat-nyolc környező vadászterülettel együtt évente rendeznek trófeamustrát – ennek alapján legalább azt tudni lehet, hogy melyik vadat ne várják vissza a következő barcogás idején... Amint fogalma-

zott, még az érmes bikát sem irigylik senkitől, de azt tudniuk kell, hol tart az erdészet állománya. A fejlődést jól jelzi, hogy egyre magasabb az érmesek aránya. Jelenleg a mintegy 600 darabos törzsállomány fele szabad területen, másik fele pedig a 400 hektáros vadaskertben él.

A vadászat megkönnyítésére fogatok is rendelkezésre állnak, zömmel belföldi vadászokat fogadnak. Elmondta, hogy a disznóállomány növekedése ug-rásszerű a területen, ennek pedig az erdőfelújítások látják kárát. A síkon biztonsági okokból nem egyszerű hajtóvadászatot szervezni, de ez még mindig az állomány szabályozásának legjobb módja – a befogas mellett.

A területen a tarvad – mind a dám, mind az őz – jól eladható, főleg Budapest és az M5-ös autópálya közelsége miatt számíthatnak a vendégekre.

Végül a szakszemélyzetről szólt: a 13 ezer hektáros területen 12 kerületvezető erdész és három hivatásos vadász dolgozik. A jövőben, a nyugdíjazásokkal párhuzamosan az erdész-vadászok arányát növelni szeretnék.

A következő előadó, *Wisnovszky Károly*, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Erdészeti Igazgatóság igazgatója először azt hangsúlyozta, hogy a XXI. századi erdő- és vadgazdálkodásnak ökoszisztémában kell gondolkodnia.

– A természetesség szent! – mondta. – Az állami területek 20-40 százalékán nem szabad eltérni a szálaló üzemmód-

tól! Törekedni kell arra is, hogy a természetes állapotok mindinkább visszaálljanak. Előbbiek bevezetése persze gondot fog okozni, különösen a vaddisznóállomány túlszaporodása miatt.

Elmondta, hogy a vadaskertekből kizárják az erdőgazdálkodást mindaddig, amíg olyan záródási hiány nem keletkezik a faállományban, ami miatt muszáj lesz azt elrendelni.

Szólt arról, hogy a nagyvad aránya a terítékben folyamatosan nő, az utóbbi évek-re 90 százalékosra emelkedett az apróvadászokhoz képest – ez az arány az 1960-as években még csak harmincvalahány százalék volt, előtte pedig még ennyi sem.

Az erdészeti és a társadalmi elvárásokról kifejtette, hogy a meghatározott jogszabályi környezetben a vadgazdálkodásnak is az előbbiekhöz kell alkalmazkodnia. „A lokálisan túlszaporodó nagyvadállomány több kárt okoz, mint a szél, a tűz, a jég, meg minden egyéb környezeti hatás együttvéve” – hangsúlyozta.

A tanulmányút az ez évben elejtett dámbikák trófeáinak bemutatójával, a pusztavacsi dámos és vaddisznós kert megtekintésével folytatódott, majd este kötetlen beszélgetés következett. Másnap a vendégek tovább ismerkedhettek a pusztavacsi erdészet területével, beiktatva egy látogatást a vadászlőtérré is.

Köszönjük a NEFAG Zrt. munkatársainak a kiválóan szervezett, tartalmas rendezvényt!

Faragó Zoltán
újságíró

Véget ért a szociális makkgyűjtés

Befejeződött a NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Részvénytársaság által meghirdetett szociális makkgyűjtési program. Összességében majdnem 350 tonna termést vettünk át az elmúlt év végéig, ebben az a mennyiség is benne van, amelyet az erdőgazdaság által foglalkoztatott közmunkások szedtek össze. A legnagyobb volumenben az őshonos kocsányos tölgy makkját gyűjtötték be az emberek, ebből 280 tonnát adtak le. Feketedióból 35 tonna jött össze, vörös- és csertölgyből pedig megközelítőleg ugyanannyit, 17-17 tonnát vettünk át. Valamivel több mint 11,5 millió forintot fizettünk ki a rászorulóknak – foglalta össze *Fekete György*, az erdőgazdaság műszaki vezérigazgató helyettese.

Kaknics Lajos vezérigazgató az akció meghirdetéséről elmondta: a NYÍRERDŐ november elején hirdette meg a természetfelvásárlási programot Szabolcs-Szat-

már-Bereg és Hajdú-Bihar megyében. A tavalyi kiemelkedő makktermés adta az ötletet arra, hogy – az országban egyedülálló kezdeményezéssel – ezen keresztül próbáljanak segíteni a térség rászorulóin. Így szerették volna a nehéz körülmények között élő, főként cigány származású családokat átmeneti munkához és jövedelemhez juttatni. A program a tulajdonos, Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. jóváhagyásával valósult meg.

A szociális programban az erdőgazdaság valamennyi erdészete részt vállalt, a legnagyobb mennyiségű makkot Szabolcsban a Nyíregyházi, Hajdú-Biharban pedig a Hajdúhadházi Erdészeti vetté át. A NYÍRERDŐ Zrt. elsősorban a szaporítóanyag-termelésben és az erdősítésekben kívánja felhasználni a felvásárolt termést.

Vereb István